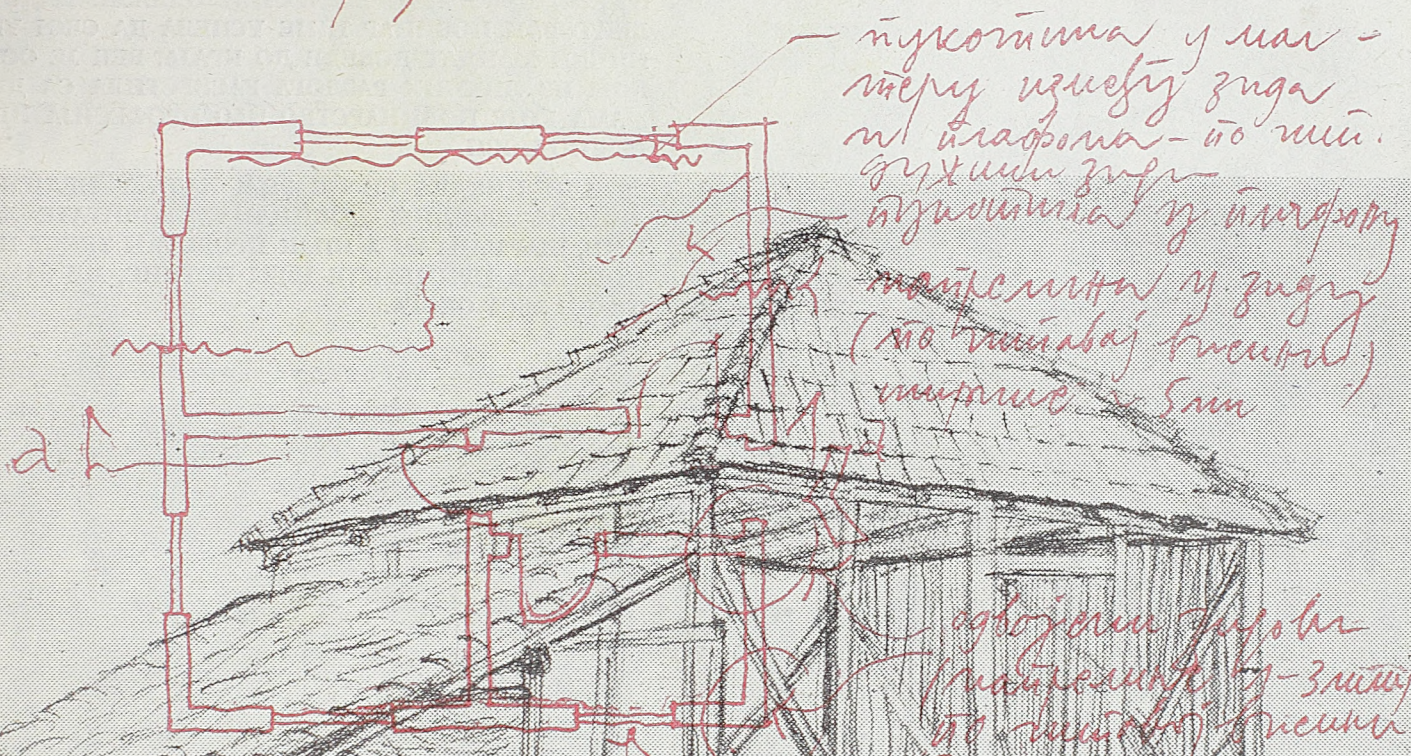


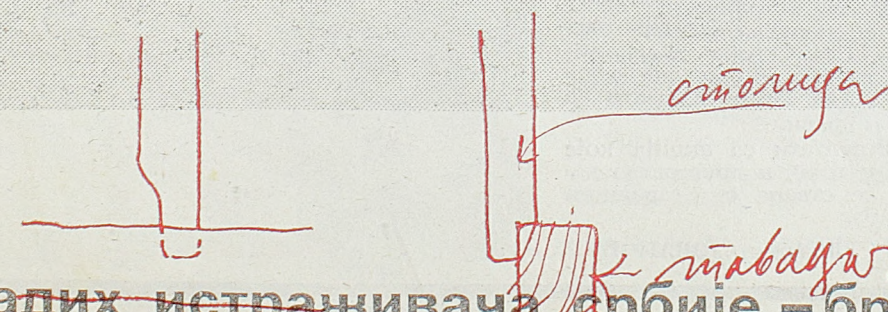
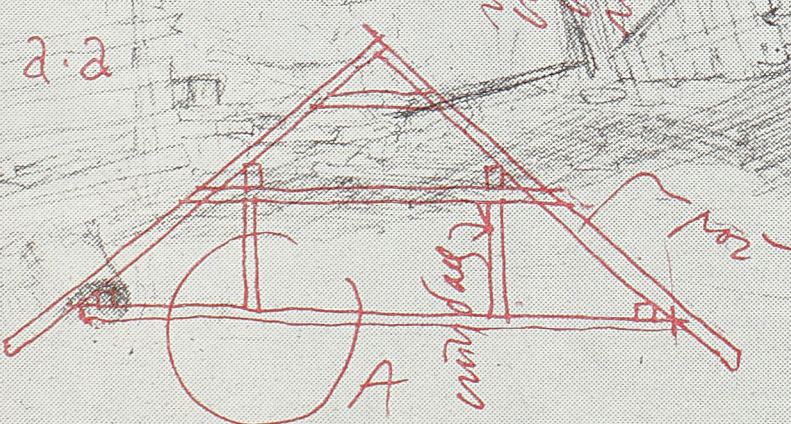
објекат бр. 1.  
 етнарски приземље



— турског типа у ма-  
 теријалу изградње зидова  
 и плочама — по типу  
 дрвених зидова  
 — турског типа у плочама  
 материјала у зидовима  
 (по типичној конструкцији)  
 материјал — Сан

одвојени зидови  
 (материјал у зидовима  
 по типичној конструкцији)  
 зидова

непуцајућа  
 плочама  
 кроз се се  
 плоче зидова



отворена

табациони

**ИЗ**

ВЛАДЈКОВИЋИ  
 КУЉА БОРБЕВИЋИ В. СТАНИМИЋИ  
 13. ЈУЛ 1985.

IZVINI, IZGLEDA DA  
PRAVU FORMULU  
ZNAJU SAMO MI



БЛОМ АСТЕРОМ

С ПОВОДОМ

## ПРАВИ ПОТЕЗ

Одвек је истраживачким акцијама у Србији посебну боју давала чињеница да су у њиховој реализацији учествовали млади људи из свих крајева наше земље. Лето је била прилика за својерсно дружење, са циљем обогатити искуство у области за коју постоји највеће (лично) интересовање, а критеријум за пријем био је, елементарно познавање одређене истраживачке проблематике. Све друго је било мање важно; пол, националност, говорни језик, територијална припадност. Било је, а биће их и даље, учесника који су долазили и из других земаља, уређених на другојачијим друштвеним принципима него што је наша, говорили друге језике.

Овог лета у делу послова везаних за санацију Копачице организовано се појављују студенти архитектонских и грађевинских факултета из Скопља, Београда, Приштина, Ниша, Сарајева, Новог Сада, Сасијека и Титограда. Потез на који су се одлучили Млади истраживачи Србије мотивисан је пре свега потребом обезбеђења стручних кадрова за реализацију ове теме, а и жељом да се на подручју које својом несрећном (земљотресном) судбином привлачи пажњу југословенске јавности нађу млади из свих крајева наше земље. Наравно да оваква окупљања нису специфичност само младих

истраживача, али је новина у томе што се на акцијама оваквог типа организовано појављују млади људи, студенти факултета, и што иза тога стоје договори једне омладинске организације чији је циљ организовање научних истраживања и факултета на којима наука живи, али из других средина. Може чудно звучати што се акценат ставља на овај моменат, али је сваком бољем познаваоцу прилика у југословенском друштву а и у науци јасно да је ово изузетно значајна чињеница. Значајна због тога што указује да се локализам, расцепканост па и многи нижи интереси који нам у задње време задају толике мучке, могу у области науке превладати конкретном акцијом на реализацији одређене идеје.

Ове године повод је био Копачица на коме треба осмислити сваки потез који води санацији и економском оживљавању. У наредном периоду то може бити нека друга област, нека нова тема истраживања.

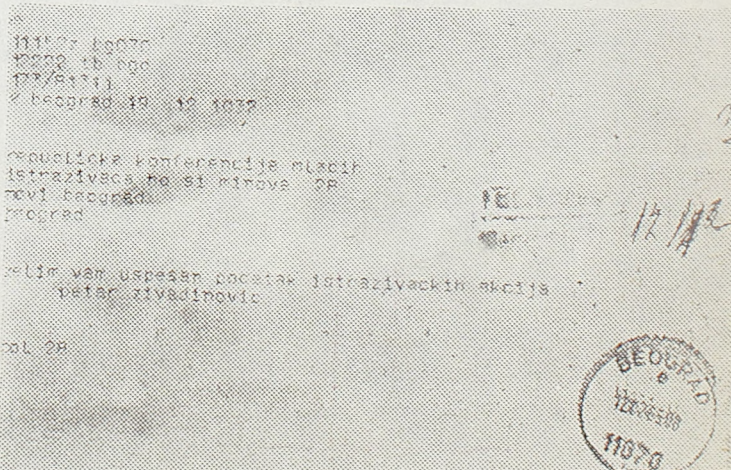
Млади истраживачи Србије су повукли значајан потез. Сада треба са својим друговима из осталих делова наше земље доказати да је и прави.

Резултати са акција које су у току, и другарство које се ствара су гаранција за то.

Љубомир ЈОВАНОВИЋ

НОВИНАРСТВО ЈЕ САСВИМ НЕИЗВЕСНА ПРОФЕСИЈА. НОВИНАР СЕ ПОСТАЈЕ СВЕШНО СА НАМЕНОМ, УЗ СВАКОДНЕВНУ ПРОВЕРУ ЈАВНОГ МНЕЊА, АЛИ И СЛУЧАЈНО, НА ПРВИ ПОГЛЕД ИЗНЕНАДА. ЉИЉАНА СТОЈЧИЋ ЈЕ ТАКО ДОШЛА, А ЧИНИ НАМ СЕ ЗА ТРЕНУТАК, НА ОВАЈ ПРВИ НАЧИН ОДЛАЗИ. ИАКО ТАЛЕНТОВАН НОВИНАР НИЈЕ УСПЕЛА ДА СВОЈ УРЕДНИЧКИ МАНДАТ ДОВЕДЕ ДО КРАЈА, ВЕБ ЈЕ ОСТАВКОМ ИЗ ЛИЧНИХ РАЗЛОГА РАСКРСТИЛА СА ДИЛЕМАМА КОЈЕ НОВИНАРСТВО КАО ПРОФЕСИЈА НЕМИНОВНО НОСИ.

АЛИ НИКАДА СЕ НЕ ЗНА. КАДА У НЕКИМ БОЉИМ И ЛЕПШИМ НОВИНАМА ПРОЧИТАТЕ ЛЕПШАВ, ШАРМАНТАН А ИПАК ПРОДОРАН ТЕКСТ И ИСПОД ТОГА ПРИМЕТИТЕ ЊЕН ПОТПИС, НЕ ЗАМЕРИТЕ ЈОЈ ЗБОГ ОВОГА.



Лист Младих истраживача Србије  
Издаје Информативно — аналитички центар РК МИС

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Милорад Кондић  
ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Зоран Михајловић  
РЕДАКЦИЈА: Љубомир Јовановић, Мирослав Николић, Весна Марковић, Јасмина Пршић, Томислав Јевтић, Сулејман Меденчевић, Владимир Милић, Горан Митић, Биљана Станковић, Јасмина Тодоровић

ПРИМЕРАК ЛИСТА ЈЕ БЕСПЛАТАН  
Прилози се не хоноришу и не враћају

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Републичка конференција Младих истраживача Србије, Но ШИ Минова 27 11070 Београд; телефон 011/46650 ј 135 - 804/36

ми



# ПРИМЕРНИ САДАШЊЕМ ТРЕНУТКУ

У Брсу је у присуству представника друштвено политичких организација СР Србије, општине, научних и културних институција, привредних организација и учесника оволетошње истраживачке акције, уз пригодну свечаност, 12. јула отворена ОИА „Титовим путем ‘85“. Акцију је отворио Бранислав Иконић, председник Извршног већа СР Србије.

Обраћајући се присутнима Бранислав Иконић је нагласио: „Као оригиналан и посебно у садашњем тренутку примеран облик добровољног омладинског рада после дњих година се изузетно друштвено, научно и стручно, потврђује активност Младих истраживача. О томе речито говоре како сами мотиви Младих истраживача — да се добровољно удружују и делују на темељу развијања склоности и интересовања за истраживачки рад, да би својом активношћу допринели даљем социјалистичком развоју Социјалистичке републике Србије и СФР Југославије на основама самоуправљања, братства и јединства свих наших народа и народности, тако и до сада постигнутим вишеструко вредним и корисним резултатима.

Досадашњи успешан рад и активност организације Младих истраживача — бројне истраживачке акције, као и обиман и амбициозан даљи програм рада, говоре да се с правом може речи да она стасавала у снажну и веома добро организовану спе-

цијализовану омладинску организацију, која, као облик активности и деловања, даје велики друштвени допринос у области друштвено васпитног и истраживачког рада“...

## ЗНАЧАЈНИ ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ

... Млади истраживачи су себи одредили за циљеве да својим радом допринесу остваривању општих и широким друштвених интереса у области науке, да подстичу бављење младих истраживачких активностима, да развијају код младих љубав према природи, да се боре за заштиту угрожених природних и културних вредности, да негују традиције народно — ослободилачке борбе и социјалистичке револуци-



је, да развијају код младих спремност за одбрану наше земље, и друге, за наш друштвено економски развој, значајне циљеве и задатке.

Овако утврђени правци деловања, као и богата и разноврсна пратећа активност Младих истраживача, указују да је наша друштвена заједница трајно обогаћена једном корисном и племенитом делатношћу младих. Ово посебно истичем имајући у виду чврста опредељења, која су уграђена и у Дугорочан програм економске стабилизације, да наука и истраживања на правцу прогреса треба да постану једна од основних производних снага друштва, па је стога у СР Србији развој научно истраживачке делатности и сврстан међу најприоритетније задатке. То подразумева да се не само декларативно и принципипјелно одређујемо, већ да и у пракси конкретном акцијом допринесимо интензивирању истраживања и већој примени истраживачких резултата у производњи и укупном друштвеном развоју. У том смислу, многобројне активности Младих истраживача имају најшири развојни и друштвени значај...“.

## ОИА „КОПАОНИК“

Избор овогодишњих истраживања обухвата многе научне области, а сама истраживања задовољавају и најстрожије научне и друштвене критеријуме. Због тога се

и ОИА „Копаноник“, са добро одабраним и разноврсним програмима из области организације рада, ветерине, пољопривреде, хидроенергетике, географије, биологије, андрагогије, хидрологије, и грађевинарства и архитектуре, сматра крвном активношћу Младих истраживача у 1985. години. Говорећи о овој акцији Бранислав Иконић је истакао, „... да је она део друштвених напора за санацију Копаноника, како би се грађанима овог краја помогло да обнове или поново изграде своје домове, привредне и друштвене објекте како би се живот и рад људи у овом крају што потпуније нормализовао и осигурао њихов даљи развој и посперитет.

Зато, укупно ангажовање, рад и деловање Омладинске истраживачке акције „Копаноник“ заслужује посебно признање и подршку, јер она конкретно и непосредно доприноси напорима људи овог краја да изађу из неразвијености, савладају тешкоће које су изазвали разорни земљотреси и осигурају даљу перспективу овог краја...“.

По завршеном излагању и свечаном отварању акције изведен је краћи уметнички програм у коме су учествовали ученици образовног центра „25. мај“ из Брса и народни ансамбл КУД-а „Иво Лала Рибар“ из Београда.

Љуба ЈОВАНОВИЋ  
Мирслав НИКОЛИЋ

# КАКО ДО НОВОГ ОМЛАДИНСКОГ ХОТЕЛА

Проблеми који егзистирају у омладини истовремено се одражавају и на стање у омладинском туризму. Познато је да је омладина суочена са незапосленošћу, неодговарајућом социјалном и стабеном политиком, падом ученичког, студентског и животног стандарда, што директно утиче на темпо развоја како укупног, тако и омладинског туризма.

Подстакнути таквим чињеницама о постојању проблема у омладинском туризму, а знајући да немамо такорећи ниједан пројекат који би нам дао одговоре на питања, какве су природе проблеми, шта су узроци, и какве мере треба предузети за њихово превазилажење, млади истраживачи су се одлучили да организују истраживачку акцију из области омладинског туризма.

Овогодишњи део истраживања под називом „Омладински туристички промет“ само је наставак прошлогodiшњег истраживања о понуди Београда омладинском и транзитном туризму. Након истраживања промета недостајаће још познавање тражње како би се имала општа слика о стању у омладинском туризму Београда.

Овогодишње истраживање омладинског туристичког промета заснива се на узимању егзактних података из постојећих евиденционих књига гостију у смештајним објектима Б и Ц категорије и омладинских домова, где су млади најчешћи гости. На основу података гостију као што су година рођења, пол, занимање, место пребивалишта и број ноћења за претходни петогодишњи период (1980. — 1985.), урадит ће се анализа на основу које ће се у овој области прискупити превазилажењу постојећих и потенцијалних проблема.

После оваквих истраживачких акција, са већом дозом сигурности се може захтевати покретање опште друштвене акције за обезбеђење услова да млади људи на бољи и организованији начин могу користити своје слободно време.

Биљана ШВАБИЋ

ИСТРАЖИВАЧИ БЕОГРАДА ПОРУЧУЈУ

# МИ СЕ ЈОШ ДРЖИМО

Седмо београдско истраживачко лето увелико је почело. На шест програма окупило се стотинак људи (што је ипак испод очекивања, јер је било више од триста пријављених). Као што и већ врашци знају, археолози истражују Косачићев венац. То је вишеслојно налазиште кроз које можемо пратити целокупну историју Београда, од Сингидунума па до данашњих дана. У протекле две године (од како се истраживање врши) откопано је око 100 м<sup>2</sup>. Један од значајнијих налаза је апсидална просторија са постољем стуба и неколико хиљада фрагмената фресака са флорним мотивима. За ову годину планира се отварање сонди које ће, са већ постојећим, повезивати у целину досад ископано подручје. Нажалост као и ранијих година, и ове је било извесних проблема са Градским заводом за заштиту споменика културе око издавања дозволе за ископавање и поред позитивне оцене Комисије за археолошко налазиште Заједнице завода. Очекује се да ће се у току ове године дефинитивно расветлити сви проблеми, као и да ће се затворити финансијска конструкција за истраживање и конзервацију споменика.

По први пут се у Београду организује андрагошки програм „Утврђивање стања елементарне (не)писмености одраслих“. Програм се реализује на подручју општина Гроцка, Обреновац и Палилула, помоћу теста писмености (Рот — Буквић), упитника социодемографске карактеристике и става одраслих према образовању. После неколико година у Београду се поново организује социолошки програм у оквиру кога ће се радити Библиографија малолетничке деликвенције у свету и код нас.

Поред библиографије покушаће се са прикупљањем извештаја Центра за социјални рад ради података из Градског СУП-а, како би се квантитативно приказали проблеми малолетничке деликвенције. Због специфичности временске реализације акције, није постојала могућност реализације истраживања и у Васпитном дому „Баса Стајић“, што ће се учинити током године, када васпитачи и штићеници буду били присутни.

„Сава 85“ је након годину дана поново успешно реали-

зована. Због објективних околности (брода, инструментата) изведена је нешто раније. Радило се на потезу од 186. километара, од Сремске Раче до ушћа Саве, на петнаест пунктова, по одређеним параметрима. Већи део анализа урађен је на броду у току акције. Преостаје још да се анализирају феноли и тешки метали као и презентација резултата.

Већ другу годину организује се програмска акција из области туризма. Овог пута реч је о омладинском туристичком промету у Београду.

Смештај свих учесника је као и прошле године — у интернату Геодетске школе на Звездари.

Душанка АМИЦИЋ



## ЗАБЕЛЕЖЕНО НА СТОМАТОЛОШКОЈ АКЦИЈИ У КОЛАРИМА

питање прво: Да ли можда понекада грицкате траву зубима?

✱ Не, семенке.

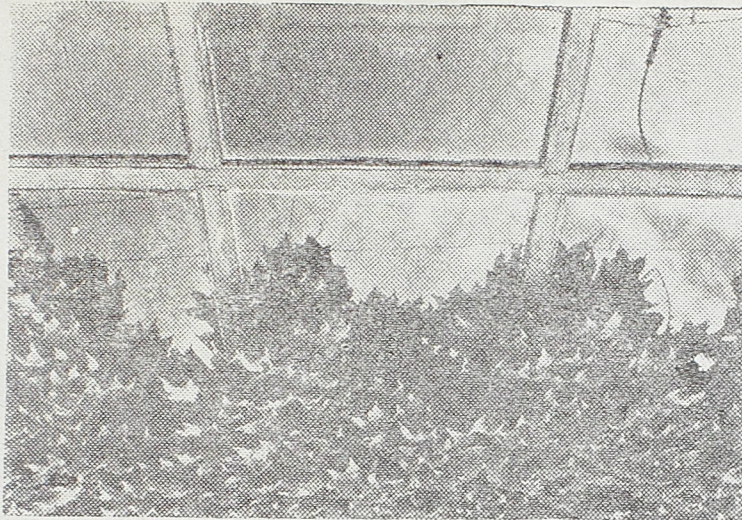
питање друго: Да ли ноћу док спавате шкрипите зубима?

✱ Не када спавам, већ када ми је лепо.

# Мали

## зелени

### у Топлици



У Ајдановцу се ове године први пут одржава ОИА „Титовим путем 85“ са програмима биологија, историја и хидроенергетика. Мало туристичко место у топличком крају, удаљено око тридесетак километара од Прокупља ових дана просто је преплављено зеленим униформама. Од раних јутарњих часова, па до касно у ноћ, одлазе и долазе екипе истраживача са терена.

#### ИСТОРИЈА

По речима Анђе Дамјановић, руководиоца историјског програма, циљ овог истраживања је приказ правог стања НОП-а у Топлици и допринос народа овог краја победи над фашизмом, функционисање органа народне власти, послератни развој, а све то ће се појавити у публикацији која ће бити доступна широј јавности. У реализацији програма учествује тридесет истраживача који сваког дана у десет група одлазе на терен у Прокупље и околину и

анкетирају борце. Подаци о њима добијени су у СУБ-НОР-у Прокупља.

Акцију су посетили борци који су имали важну улогу у НОП-у а између осталих и генерал — пуковник Димитрије Писковић — Тришоац.

#### БИОЛОГИЈА

Руководилац биолошког програма је Трајковић Небојша. Његова екипа се са стоји од тридесет и једног учесника. Први пут се у оквиру биолошких истраживања ове године раде и педолошке (истраживања земљишта) анализе и екстракција лековитих састојака из биљака. Циљ акције је проучити лековито биље овог краја и размотрити могућност плантажног коришћења, и све то представити кроз фотографије и хербаре. Програм се реализује сарадњом студената Фармацеутског факултета из Београда и Младих истраживача Ниша. И поред финансијских проблема овај програм ће донети

корисне резултате а ако ништа друго, истраживачи ће имати бесплатно чајеве за наредних десет година.

#### ХИДРОЕНЕРГЕТИКА

Овај програм је окупио двадесет четири учесника из свих крајева наше земље, осим из Словеније, а руководилац је Николић Ивица. Хидроенергетичари ове године истражују слив Топлице са притокама, цртањем уздужних и попречних профила, као и одређивање локације за потенцијално грађење малих хидроелектрана које ову енергетску кризу неће решити, али ће је бар ублажити. Сваког дана на терен одлази пет група истраживача, које у слепоподневним часовима сређују резултате. У очекивању је сарадња са Енергопројектом из Београда, због помоћи на реализацији стручног дела програма. Овим ће се скренути пажња и на постојање могућности за реализацијом крупних пројеката.

Ове помало сувопарне чињенице допуњавамо фрагментима из акцијашког живота. Акција као и свака друга има своје и добре и лоше стране а ова ће вероватно бити упамћена по храни. Хит акције је „блуз гладних“, а песма: (устајте презрени на свету / сви суњжи које мори глад); сасвим одговара песми за буђење.

Зезањем и дружењем све се то брзо заборавља, а приходи од једнодневних борања вишања ће бити довољни бар за једно опроштајно вече. Но изузимајући храну све остало што се може подвести под одредницом, „акцијашки живот, и није тако лоше. Поменимо само маскенбал, игре без граница, итд.

Јасмина ПРШИЋ  
уз свесрдну Млабину помоћ

# Подмладак

## УУ

### у малом

Акција подмлатка организована је ове године од 10. — 30. јула у Истраживачкој станици Петница. Има 35 сталних учесника, а сваких седам дана смењују се награђене школе Пилитикине акције „Велики школски час“.

Заједно са својим наставницима представљају Југославију у малом. Има из из Ријеке, Бакова, Зрењанина, Осјека, Крагујеваца, Сиска, Љубљане, Приједора, Жабљака, Пријепоља, Ваљева, Лознице, Београда, Ниша, Котора, Титовог Ужича, Мионице, Тополе, Велике Планае.

Најмлађи истраживачи реализоваће ове године програм из биологије, географије, астрономије, екологије, рачунара — који су посебно примењени узрасу полазника акције и њиховом интересовању. Посебно је занимљива еколошка игра „све за човека и све од човека“ где су користећи претходна сазнања научена на акцији покаушали да изграде један неразвијени крај, а да у исто време у довољној мери заштите природу.

Били смо задивљени њиховим размишљањима, предлозима и сугестијама и бићемо срећни једнога дана ако неко од њих буде планер неког града. Млади истраживачи могу бити срећни што имају овакав подмладак.

Софија МИРИЋ

#### ДО ДОЛАСКА ТУРАКА

♦ У ОВИМ СПАРНИМ ДАНИМА, ИСТРАЖИВАЧМА КОЈИ СЕ КУПАЈУ У ЗНОЈУ ТЕЛА СВОГ, ПОСЕБАН ДОДАТАК ЗА ОТКИДАЊЕ НЕРВНОГ СИСТЕМА НАБАЦУЈУ ЛОКАЛНИ АУТОБУСКИ ПРЕВОЗНИЦИ. КОНДУКТЕРИ И ВОЗАЧИ КОЈИ САМОВОЉНО ТУМАЧЕ СПОРАЗУМ О ПРЕВОЗУ (ТАМО ГДЕ ПОСТОЈЕ), ДОЗВОЉАВАЈУ СЕБИ ДА ПУТНИКЕ СА ИСТРАЖИВАЧКИМ ОБЕЛЕЖЈИМА ПРОГЛАСЕ НЕПОДОБНИМ ЧАК И ЗА КРТИЈЕ КОЈЕ ВИШЕ ПОДСЕЂАЈУ НА КРЕМАТОРИЈУМЕ.

ТАМО ГДЕ СПОРАЗУМА НЕМА, СТВАРИ СТОЈЕ ЈОШ ГОРЕ. ПОНЕКАД НИЈЕ ДОВОЉНО НИ КАРТУ ПЛАТИТИ.

НО ЗА УТЕХУ ОНИМА КОЈИ СЕ СИЛОМ ПРИЛИКА МОРАЈУ БАВИТИ ПРОДУЖЕНИМ ПЕШАЧЕЊЕМ, ПОДСЕБАМО ДА ЈЕ 1983. ГОДИНЕ, НА ПУТУ БЕЛА ПАЛАНКА — НИШ, ВОЗАЧ АУТОБУСА НИШ — ЕКСПРЕСА ИЗБАЦИО ГРУПУ ИСТРАЖИВАЧА А ПРИМИО ИХ ЈЕ ВОЗАЧ ТУРСКОГ АУТОБУСА И ОДВЕЗАО ДО НАСЕЉА.

# У ЕПИ ЦЕНТРУ

И ове године студенти грађевине и архитектуре из свих крајева наше земље су на Копаонику. Њихов задатак је снимање стања стамбеног фонда села у зони деветог и осмог сеизмичког степена МЦС. Потребно је обрадити 63 села у општинама: Брус, Куршумлија, Рапша и Александровац, у којима су обухваћена 4.908 домаћинства. Младим истраживачима ће помоћи стручњаци Института за архитектуру и урбанизам Србије. Стални стручни сарадник у првој смени акције биће Стана Димић, асистент на Архитектонском факултету у Београду. У раду на оцени стања и препорука за побољшање услова становања ангажовани су:

— Архитектонски факултет универзитета у Београду,

— Грађевински факултет универзитета у Београду,

— Институт за архитектуру и урбанизам Србије.

Од мр Миланке Лукић, дипл. инж. арх. смо сазнали да је Институт формирао стручну екипу која анализира сваку анкету и даје предлоге за ниво и облик помоћи. Постоје два нивоа: хитна помоћ се пружа домаћинствима који живе у објекту који се не може санирати, те помоћ за развој и унапређење домаћинства. Приоритетним домаћинствима ће бити пружена помоћ већ у септембру јер ће до тада „Центро — пројект“ дати план организације обнове пострадалог подручја.

Организација Младих истраживача је са Институтом за архитектуру и урбанизам Србије расписала конкурс за учеснике овогодишње акције, грађевинског програма, за најбоље решење архитектонског обликовања куће и за најбољи предлог конструкције. Конкурс ће трајати до завршетка друге смене, тј. 20. августа. Сматра се да с обзиром на њихово професионално опредељење, њихов допринос побољшању стамбеног питања на Копаонику тиме може бити још већи.

Јелена СТОЈСАВЉЕВИЋ



## ВЕТЕРИНАРИ И КОПАОНИК

# НА ПРАГУ

Прве припреме за ОИА „Копаоник 85“ на Ветеринарском факултету су почеле још октобра 84-те године и трајале су до дана поласка. До маја 1985. је одржано више састанака са студентима заинтересованим за учешће на акцији. Пошто је пријављених било преко седамдесет а само двадесетчетири места, морала је уследити селекција. Програми акције се одвијају у оквиру четири стручна предмета па је критеријум за селекцију била година студија пријављених студената. Тако су на акцију пошли углавном апсолвенти и студенти четврте године и по неки студент треће године.

У оквиру ове акције, Ветеринарски факултет реали-

зује четири програма. Учесници програма су двадесетчетири студента и четири стручна сарадника: три професора и један асистент. Први програм се реализује у Рашкој, из области рада Катедре за патологију. Учесници су шест студената и стручни сарадник проф. Др. Глиша Матић. Они раде у клиници у Рашкој, на утврђивању патолошких промена код животиња на линији клања. Тако се стиче увид у здравствено стање стоке копаоничког региона. Остала три програма се реализују на самом Копаонику, а из области рада, прво, Катедре за паразитске болести — стручни сарадник проф. Др. Олга Лепојевић; друго, Катедре за породичство, стер-

литет и вештачко осемењавање — стручни сарадник је проф. Др. Миливој Илић; и треће, Катедре за болести пацкара — стручни сарадник је асистент Мр. Бранко Јонић. Рад екипа се одвија на терену тако што се систематски обилазе домаћинства, а радиће се и на друштвеном сектору.

Метода истраживања су анкетирање, узимање узорака и клинички преглед. Узорци узети у току пренодњеног изласка на терен, обрађују се истог поподнева у донетој лабораторији. На самом терену, одмах после клиничког прегледа, на лицу места се домаћину даје препорука за побољшање здравственог стања и начина узгоја стоке. О свему се води евиденција и сви резултати анкете, лабораторијских анализа и клиничких прегледа касније ће детаљно бити обрађени у извештају.

Значај ове ветеринарске акције је вишеструк али је можда најважније то што ови људи са Копаоника на свом кућном прагу чују живу реч стручњака о проблемима који се тичу њиховог можда највећег блага — стоке. Самим студентима, поред осталог, ова акција доноси увид у њихов прави посао који их чека после факултета, а кроз рад на терену проверавају и обогаћују своја теоријска сазнања и стичу праксу за свој будући позив.



Александар ФУРДЕК

# ЗАГОНЕТКА ЗВАНА ГРАДАЦ

На једном од својих теренских истраживања млади истраживачи, учесници географског програма, показали су још једном да географија није само обичан земљопис, учење бројки напамет, сјереживање севера и југа. Обилазећи локалитет села Берекаре истражујући пресакле изворе, ровове и клизишта који су настали као последица земљотреса, географи су у разговорима са мештанцима дошли до података који би могли бити интересантни за археологе и историчаре.

На североистоку од Берекара, села на територији општине Брус, налази се брдо Градац (Белићка чука 1139 м). Идући за етимологијом имена, распитали смо се за историју тог узвишења које доминира долином Горње Топлице. Резултати нису изостајали. Северне стране брда налазе се остаци зида, једва видљиви али ипак присутни. У подножју, на територији данашњег села Берекаре, налазило се насеље Ново Село, које је, по предању, уништио катастрофални земљотрес. Претпоставка је да је насеље било рударско, јер се 6 — 7 км на запад налази Заплатина, рудник олово — цинкане руде а у малим количинама има и злата и сребра. По причама данашњих становника Берекара на том простору је живело 3 — 4000 становника. Да не би све остало на претпоставкама, ево и неких чињеница: приликом ископавања земљишта за грађење кућа људи су, наилазили на ћупове, новац који вероватно датира из римског периода, па чак и на остатке водовода. Керамичке цеви, које се и данас опирају зубу времена, пронајлажене су у близини већих извора, а њихов правац је водио ка селу. Судећи према овоме, не треба сумњати да се радило о неком већем насељу, јер се водовод не би градио за мала места.

Претпостављамо да материјала за истраживање има доста. Ту је тврђава на узвишењу које доминира долином, у подножју насеље у близини рудника, водовод, стари новац, грнчарија. Ако

је Конаоник већ планиран као туристички бисер Југославије, не треба се ослањати само на његове природне лепоте. Наше претпоставке и конкретне материјале археолози и историчари би могли да испитују и дају свој суд, а самим тим и да допринесу обогаћењу Конаоника туристичким садржајима.

Драгана ИЛИЋ

## Писмени

Јесте ли већ видели плакат са звучним натписом „Србија без неписмених 85“? МИ (позната вам је ова окраћеница) јесмо. Као млади андрагошки ентузијаста, нисмо могли мирно да прођемо поред њега. Тако је почело.

Кроз непосредну припрему за овогодишњу акцију, а у сарадњи са Катедром за андрагогију Филозофског факултета, Градским заводом за унапређење васпитања и образовања, као и нашим старијим колегама са радничких и нерадничких универзитета главног нам града, могли смо да закључимо како је садашња слика о стању (не) писмености у Београду, као и у целој републици прилично нејасна. Заснована на субјективном изјашњавању наших суграђана о нивоу своје писмености, садржаном у попису становништва из 1981. године, она (слика) вапи за јаснијим контурама и објективнијим проверама.

Тест писмености, сачињен од стране проф. др Александра Буквића и проф. др Николе Рота, показао се најпогоднијим за такву проверу, а инструментариј је допуњен упитником којим се, методом разговара, добија увид у социодемаграфску структуру и став одраслих према образовању.

## БРАНКО ПЕШИЋ И МИ

ПОТПРЕДСЕДНИК ПРЕДСЕДНИШТВА СР СРБИЈЕ БРАНКО ПЕШИЋ СА САРАДНИЦИМА ПОСЕТИО ЈЕ 16. ЈУЛА 1985. ГОДИНЕ У БРУСУ УЧЕСНИК ОИА КОПАОНИК 85“. У КРАЋЕМ РАЗГОВОРУ ИНФОРМИСАН ЈЕ О ДИНАМИЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ГРАБЕВИНСКЕ ТЕМЕ У КОЈУ СУ УКЉУЧЕНИ СТУДЕНТИ АРХИТЕКТУРЕ И ГРАБЕВИНЕ, НА ПРОЦЕНИ СТАЊА ОШТЕБЕНОСТИ СТАМБЕНИХ ОБЈЕКТА У ЗОНУ 8 И 9 СТЕПЕНА МСЦ. РАЗГОВОР ЈЕ НАСТАВЉЕН У ИСТРАЖИВАЧКОМ ПУНКТУ НА КОПАОНИКУ, ГДЕ СУ СТУДЕНТИ ВЕТЕРИНЕ ГОСТА ОБАВЕСТИЛИ О ЗДРАВСТВЕНОМ СТАЊУ СТОЧНОГ ФОНДА И ПЕРСПЕКТИВАМА РАЗВОЈА СТОЧАРСТВА НА ПОДРУЧЈУ РАШКЕ И БРУСА, А МЛАДИ ГЕОГРАФИ О МОГУЋНОСТИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА НА КОПАОНИКУ И НЕКИМ КАРАКТЕРИСТИЧНИМ ПРОМЕНАМА РЕЉЕФА НАСТАЛИМ ЧЕСТИМ ЗЕМЉОТРЕСМА.

ДРУГ БРАНКО ПЕШИЋ СЕ МЛАДИМ ИСТРАЖИВАЧИМА ОБРАТИО РЕЧИМА ПОДРШКЕ ЗА ПОСЛОВЕ НА КОЈИМА РАДЕ, ИСТИЧУЋИ ИЗУЗЕТНУ ВАЖНОСТ РЕЗУЛТАТА ДО КОЈИХ БЕ ДОБИ И ВЕЛИКУ ДРУШТВЕНУ ОПРАВДАНОСТ АНГАЖОВАЊА СТУДЕНАТА ИЗ СВИХ КРАЈЕВА НАШЕ ЗЕМЉЕ У ОВИМ ИСТРАЖИВАЊИМА.

АГЕНЦИЈА „МИ“

## И неписмени

Са инструментима у рукама и еланом за рад, јули нас је (месец врућ) затекао на првој смени овогодишње београдске ОИА, пратећи нас усјаним асфалтом у стопу, до најудаљенијих кутака Палилале (једне од три општине на чијој територији смо почели истраживање). Како се мање или више успешно сналазимо са списковима (направљеним на основу пописа), који нам задају мучке погрешно унешеним адресама, приређују обострано изненађење нетачно одређеним образовним нивоима... Како се извињавамо људима који су завршили факултет а ето, чудним стицајем околности, унети у списак неписмених и полуписмених. Како се на разне начине довијамо да прођемо неприметни (зелени ми, зелено око — зелено, волим те зелено) поред узнемираних чуваркућа разнолике гостопримљивости.

А сваки попуњени тест и окончац упитник престају да буду само папири и иза њих стоји човек и контакт са њим, који не губи на драгоцености и онда када је обојен страхом од провере нечега што је некада давно

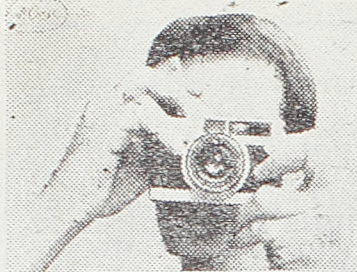
било научено а временом најалост, заборављено.

Када се оцене и упореде, ови ће инструменти, разуме се, пружити ваљане закључке о проблемима нашег истраживања које је, на основу првог броја прикупљених података, прерано доносити. Ипак, чини се да се већ полако потврђује претпоставка о томе да исти ниво образовања код различитих људи (нарочито након дужег временског периода, протеклог од школовања), не значи увек и одговарајући ниво писмености.

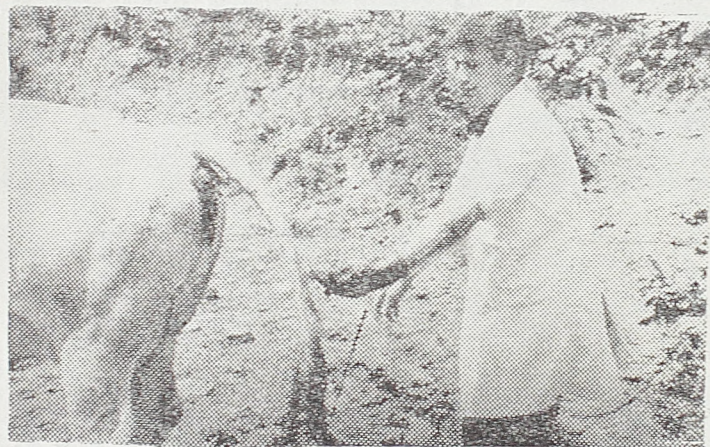
Овако се ми бринемо о неписмености. Немогуће је пренети сву бујницу утисака која нас је ових дана преплављива и која нас подстиче на рад. Зато дозволите да се зауставимо у овом тренутку (што се текста тиче) и кренемо даље (што се терена тиче), а прву седећу прилику искористимо да вас запљуснемо таласом нових вести. До те прилике (и друге омене, када истраживање овог проблема почиње на Конаонику), ево вам велики истраживачки поздрав из Дома (слатког дома) геодетске школе, од

Младих АНДРАГОГА

# РЕПОРТАЖА



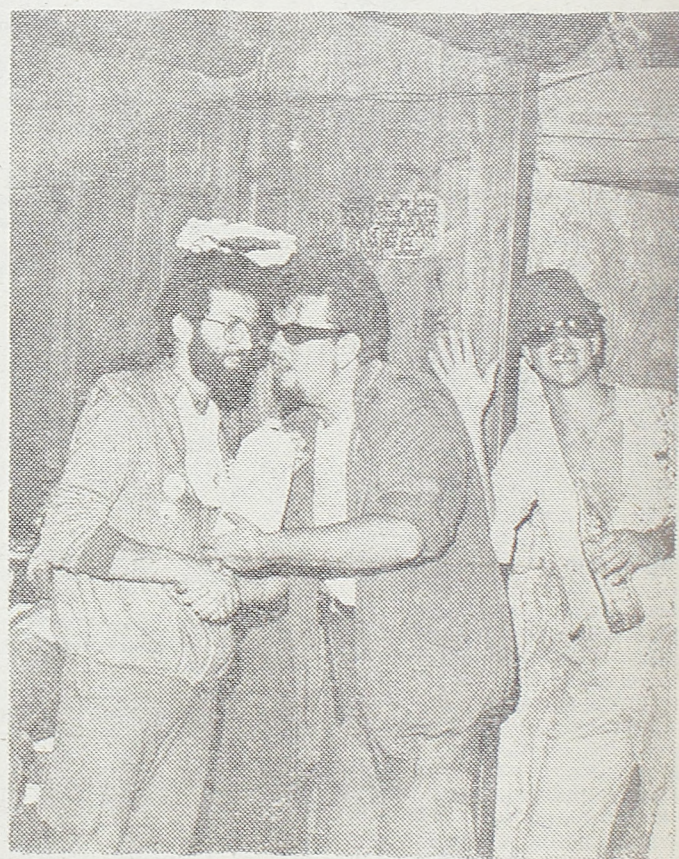
Буразеру, ја ти по тем питању нисам ама баш ништа у општини.



ПРЕГЛЕД ЈЕ ЗАВРШЕН НА ОБОСТРАНО ЗАДОВОЉСТВО



ДА ЛИ ЈЕ ПОТРЕБНО ДА СЕ ЈУНАК ИЗ ПРЕДЊЕГ ПЛАНА ФОТКЕ, ЖРТВУЈЕ (ПРЕСЕЛИ У НЕЧИЈЕ СТОМАКЕ) ДА БИ СЕ ОБЈЕКАТ ИЗ ЗАДЊЕГ ПЛАНА ДОВЕО У ПРВОБИТНО СТАЊЕ



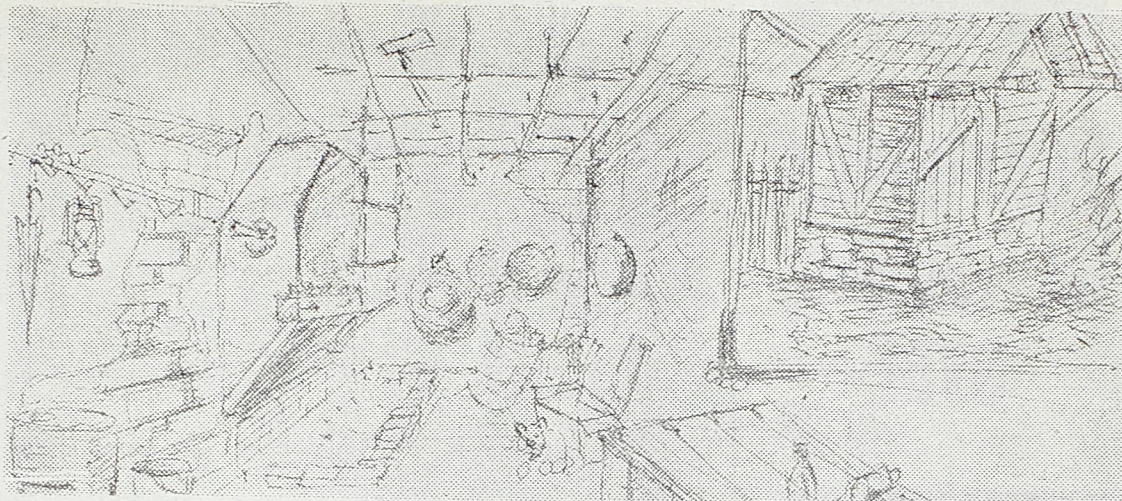
ДА ЛИ СУ ЗБОГ ОВОГ (ТОПЛОГ) ЗАГРЉАЈА ПРОСТОРНИ ПЛАНЕРИ НАПУСТИЛИ АКЦИЈУ

КОПАОНИКОМ СКИТАЛИ, СЛИКАЛИ И ПИСАЛИ ЗОЋА И ЉУБА.

ХВАЛА ВЛАСТИ ЗА КЉУЧЕВЕ ОД ФОТО КЛУБА, А ЕКИПИ ИЗ ПЛАНИНАРСКОГ ДОМА РТАЊ (НА КОПАОНИКУ) НА ПОЗИРАЊУ.



# СИТЕ СМЕ НИЕ ЈУГОСЛАВИЈА



Оваа година првата и единствена смена, на МИА „КО ПАОНИК 85“ — „ПО ТИТОВИОТ ПАТ“ од Македонија ја преставуваме ние, студентите од архитектонско — градежниот факултет од Скопје. Причината на нашето доабење и пријавување на оваа младинско истражувачка акција е не само должности како млада елита на оваа земја да помогне на настраданите од земјотресот, туку нас не врза и нашата идна професија чија стручност на карактеристичен начин дава помош на ова трослоно подрачје.

Дојдени сме тука да се дружиме, да помогнеме, да го шириме братството и единството, да се зближиме и да го почувствуваме мирсот и другарството на љубовта.

Преку спецификата на нашата истражувачка работа доаѓаме во непосреден контакт со самите настрадани од ова природно зло. Не мо-

жеме а да не спомнеме дека овие луѓе и покрај тоа што се со вкоренет страв од секојдневното тресење на тлото, тие се навистина премногу гостопримливи и топли. Во дел од нашата работа помогнаа и тие со своите информации.

Ние, Македонците можеме во целост да се соживеаме со маката и тешкотиите на Копаоничаните. На 26 јули 1963. година во раните утрински часови и Скопје беше срамното со земјата, а причината за тоа беше земјотресот кој го погоди. Не само што тој земјотрес однесе голем дел со себе од тогашната убава скопска архитектура, туку и голем број човечки животи. Сето тоа како и денес на Копаоник представуваше општа трагедија. Но, времето лечи се. Поминаа нешто повеќе од дваесетина години, а Скопје за релативно кратко време стана еден од поваж-

ните центри на Балканот, па дури и во Европа, благодарение на нас и на несеквичната солидарност од целиот свет. Еден од подобрите објекти кои го красат градот е железничката станица која е творба на светскиот авторитет во архитектура, Кензо Танге, кој исто така го има направено и урбанистичкиот план на Скопје. Овде се и зградите на РТВ Скопје, МНТ (македонски народен театар), НИП (новинско издавачко претпријатие) „Нова Македонија“, новата пошта, трговскиот центар и многу, многу други.

Веруваме и се залагаме дека и овој народ во оваа несреќа ќе стане среќен, а таа среќа ќе му ја донесеме ние, пионерите, младината, работниот народ и сите народи и народности на оваа земја, затоа што сите сме ние Југославија.

Најка ВИКТОРИЈА  
Зоран ГЛИГОРОВ

## ЗА КОПАОНИК

# Шака долара за здраву воду

Тридесетак учесника хидролошке акције у Лужанима, поморавском селу недалеко од Алексинца, овог лета истражују квалитет воде за пиће узете из сеоских бунара. Смештени у Основној школи Вук Караџић, истраживачи су једну од учioniца претворили у праву лабораторију у којој врше хемијске анализе воде, док се бактериолошке анализе раде у Институту за нефрологију у Нишу.

Задатак младих истраживача на овој акцији је да анализирају воду за пиће код тридесет породица у Лужанима, двадесет у Нозинама и педесет породица у Моравцу. Добивени резултати ће послужити за употребење са једним истим истраживањем од пре четири године, како би се уочиле промене у води за пиће које су у меѓувремену настале.

Ова акција, поред свог значаја који има за научна истраживања, има и свој васпитни карактер. У току контакта са мештанима, истраживачи објашњавају како и на који начин је најбоље да заштите своје бунаре и пумпе из којих црпу воду. Успех је кажу, ако савете прихвате и у пракси спроведу у сваком десетом домаћинству.

Да ово није без значаја говорите и чињенице које су биле и опредељујуће при избору локације за истраживање. Ова три села у Нишком региону су позната као центри „ендемске нефропатије“ ретког оболења бубрега. Шта је прави узрок ове болести у медицинским круговима није познато али велике сумње падају на воду која се употребува за пиће. Наравно уз садејство више фактора које, је у овом

## РАСЕЉАВАЊЕ

Ендемска нефропатија је изузетно опако оболење бубрега и манифестује се његовим смањењем до потпуног отказивања свих функција. У Југославији има око 12000. оболелих а јавља се у одређеним регионима наше земље. Позната по томе што се јавља једино на Балкану, она задаје проблеме и нашим суседима Бугарима. Начин на који они покушавају да је сузбију састоји се у расељавању читавих села и потпуној забрани било каквог насељавања на подручјима која су се манифестовала као жаришта оболења.

случају тешко разграничити. Само примера ради, депшава се, да две породице које живе једна поред друге и пију воду са једног истог извора бивају неједнако захваћене овим оболењем.

Из разговора са учесницима акције сазнајемо да су мештани изузетно осетљиви када се поведе реч о овој теми. Одмах по доласку младих истраживача у ова села, многи су брже — боље пожурили да се распитају да

ли ће се и нивихови бунари испитивати. Уследила су мољкања, нуђење новца. Долазили су многи са флашом воде у торби (и понудама) и из удаљених подјастребарских села. Наравно да су им истраживачи излазили у сусрет колико је то год било могуће. Препреку да удовоље свим захтевима представља недостатак времена и материјала потребног за анализу.

Љубомир ЈОВАНОВИЋ

# УДАРНИЧКИ НА КВАРНЕ ЗУБЕ

Јулска акција Клуба „др Милан Стојићевић“ — Стomatолошког факултета у Београду, одржава се у околини Светозарева. Тачније стоматолози су присутни на ПА „Светозарево 85“ у селу Коларе. Сврха доласка у овај крај је испитивање епидемиологије и патологије уста и зуба и санација постојећег стања. Група броји двадесет пет учесника, међу којима су студенти пете године, апсолвенти, дипломирани лекари и асистенти факултета. Распоређени су на пунктове у селима Коларе, Мајур, Бунар, Глоговац и Бајрдан.

Ради се ударнички да би се извршило што више прегледа, а исто тако санирало што више зуба, при чему се највећа пажња поклања најмлађим пацијентима. Млади истраживачи у овом крају имају и просветитељску дужност да обуче људе у одржавању оралне хигијене, што се постиже обиласком кућа. Планира се такође и одржавање предавања на тему у свим поменутиим селима.

У организовању акције и припреми терена помогла је ОК ССО Светозарева, а мештани се труде да добрим пријемом истраживача, потврде приче о свом традиционалном гостопримству.

У првих десет дана на акцији, прегледано је око 400. пацијената, естрахирано сто тинак зуба и извршено неколико десетина препаратација. Највећи проблем представља велика удаљеност села, па се због неадекватног превоза изгуби доста времена приликом одласка и доласка са пунктова.

Смештај је обезбеђен у основној школи у Коларима, а исхрана у Војном регрутном центру за девојке. Вечери се проводе уз хармонику и мандолину, тако да педсма не престаје све докле командант не опомене да је сутра радни дан и да ће пацијенти чекати.

Милка АБАЗОВИЋ

# ПАНЧИЋЕВИ НАСЛЕДНИЦИ У ЗЛОТСКОЈ КЛИСУРИ

Недавно је у организацији Биолошког истраживачког друштва „Јосиф Панчић“, са Природно — математичког факултета у Београду, реализована летња истраживачка акција „Злотска клисура 85“.

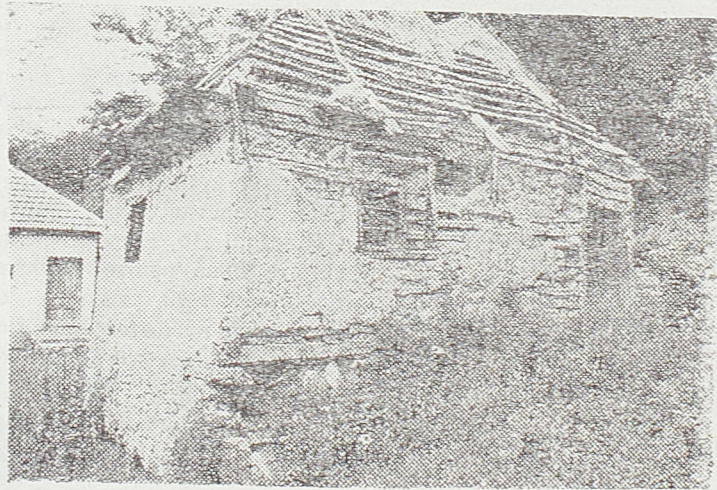
Око четрдесет учесника ове акције било је подељено у више секција у зависности од интересовања чланова. Овог пута, радиле су следеће секције: флора, хидробиологија, ихтиологија, херпетологија, орнитологија и ентомологија.

Истраживањем је била обухваћена сама Злотска клисура са појасом планина и брда које је оивичавају.

Учесници акције су били углавном студенти биологије и мањи број ученика средњих школа. С обзиром на то цела акција је била усмерена на упознавање учесника са радом на терену, истраживачким методама и обрадом материјала прикупљеног на терену. Иначе, осмишљавање плана и програма, по којима се одвијало целокупно истраживање извршили су сами чланови Биолошког истраживачког друштва.

Финансијска средства која су неопходна да се једно овакво вишедневно истраживање и реализује обезбедили су Природно — математички факултет и Универзитетска Конференција Младих истраживача Београда. Разлог томе лежи и у чињеници што истраживачке акције пружају могућност за креативан научно — истраживачки рад младих.

Бранка ШИЉЕГОВИЋ



## Фотка из Брезјака

Живописно село Брезјак недалеко од Лознице. Слив реке Корените, област брдовита и шумовита, пријатна за пешачење и дегустацију разних сорта шљива.

Тридесетак учесника хидролошке истраживачке акције, од којих једанаест студената треће године хемије на ПМФ-у у Београду, дванаест средњошколаца и организатори, израђују катастар извора и бунара.

Подељени су у четири групе. Сваког дана две екипе одлазе на терен и доносе стерилне узроке воде, а друге две остају у бази. Једна је задужена за припремање хране и одржавање чистоће у просторијама, а друга остаје у лабораторији и ради хемијске и бактериолошке анализе донетих узорака. Анализе које се израђују указују да ли се воде са извора и бунара могу користити за пиће.

Резултате добијене на акцији користит ће СИЗ за водопривреду, СИЗ за геолошка истраживања и Територијална одбрана Подрињског Колубарског региона.

Слику о овој акцији и њеним учесницима употпуњују спортски терени ОШ „Мика Митровић“ на којима се играју пријатељске утакмице са мештанима, који су истраживаче радо прихватили.

АЦЕТАБУЛАРИА

# да те питама

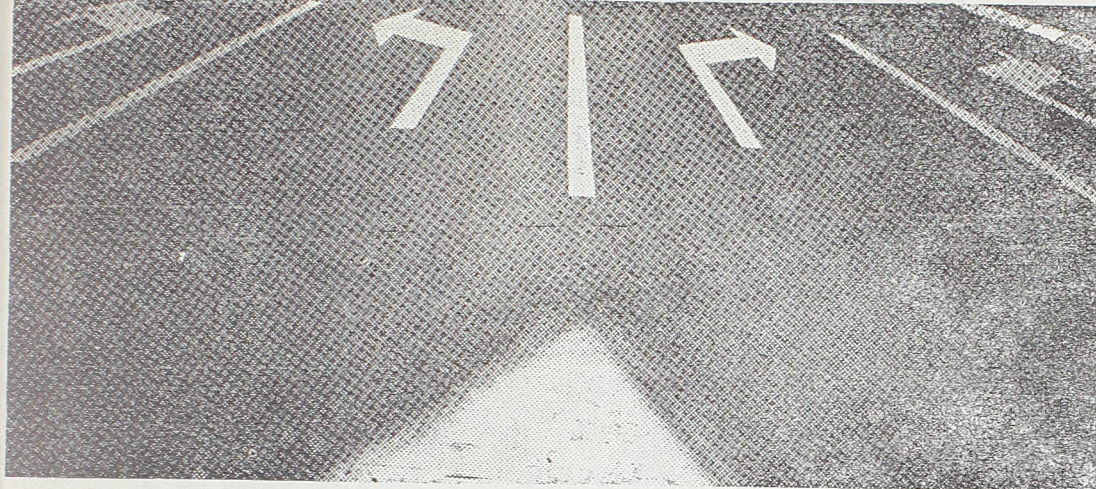
Председник СО Брус Миленко Неранчић и председник ОК СК Брус Радојко Којић посетили су младе истраживаче који реализују грађевински програм на подручју општине Брус. У двочиасовном отвореном разговору истраживачи су се код представника друштвено — политичке заједнице интересовали о начину доделе кредита за санацију објеката, о критеријумима по којима је сачињена листа приоритетних домаћинстава за хитну санацију, о могућностима побољшања живота људи у угроженом подручју, развојним могућностима Копаоничког краја, начину расподеле средстава солидарности и др. Како ће Млади истраживачи на угроженом подручју радити и наредних неколико година заједничка је процена да се будући стручњаци из области архитектуре и грађевине могу поред садашњег после ангажовати и као стручни консултанти у санацијама.

АГЕНЦИЈА „МИ“

## Изашао Астрономски Билтен

Крајем јуна је изашао први број Астрономског Билтена. Овај нов издавачки подухват је покренут ради упознавања чланова доста бројне астрономске секције са резултатима истраживања на астрономским акцијама и експедицијама. У првом броју су дати резултати посматрања променљивих звезда са акције 1982. године, посматрања метеорокопа роја Ориониди из 1983. године и мерења магнетне активности Сунца, а поред њих ту је и програм за обраду астрономских посматрања методом најмањих квадрата, чланак о изузетној појави акултација Јупитерових сателита, као и упутство за фотографско посматрање променљивих звезда.

Миодраг ОГЊАНОВИЋ



# тема

Припрема:  
**Љубомир  
Јовановић**

## КАКО ДАЉЕ

Ради свеукупног информисања чланства од овог броја почећемо да објављујемо најважније делове предлога Средњорочног програма развоја организације Младих истраживача Србије за период од 1986. до 1990. године. Пошто је ово једно од најважнијих питања за развој организације сматрамо да је ово најбољи начин којим би чланови наше организације могли да буду упознати са идејама и предлозима изнетим у овом документу.

### основне организације младих истраживача

Опредељење Младих истраживача Србије је да се основне организације Младих истраживача не развијају као чврсте организационе форме, крутих критеријума чланства и прецизно и уско ограничених програма, већ да се основне организације развијају као организовани простор за окупљање и ангажовање младих у разноврсним областима и облицима научноистраживачког рада. Основне организације морају омогућавати сваком заинтересованом омладинцу да се укључи и организовано — индивидуално или тимски (заједно са другим омладинцима сличних интересовања) задовољи своје интересе кроз квалитетно осмишљене и постављене програме, који су резултат колико његових личних афинитета, толико и реалних потреба и могућности друштва у целини. Овако замишљени циљ се не може и не сме постигавати нормативним санкционисањем и „терањем“ било ког омладинца, тј његовим обавезивањем на рад у основној организацији, већ таквом широко постављеном организацији да сваки омладинца у њој види најбоље организован простор где то своје интересовање може друштвено корисно усмеравати и остваривати. Дакле,

основна организација треба да буде заједница младих удружених заједничким опредељењем да мимо редовног наставног програма и образовног процеса, продубљују своје знање, стичу нова практична искуства, својим конкретним радом доприносе бољем упознавању одређеног проблема у науци и друштвеној пракси. Такво окупљање, удруживање и организовање треба да је према томе, удруживање интереса и спремности за заједнички рад, удруживање објективно различитих конкретних интересовања и склоности, различитих личних знања и могућности. Окупљени и удружени у основне организације млади ће, према тим својим сличним или различитим интересовањима организовати се у реализацији конкретних програма и истраживачких активности, према својим реалним способностима. Треба избегавати јединствене програме за целу организацију и окупљање младих на основу унапред пружених програма јер ће тиме увек један број младих који нема интерес за такве програме остати ван организације. Програмска ширина и еластичност су дакле веома важне категорије укупне функције организације Младих истраживача. Са разноврс-

ним програмским могућностима, унапред неодређеним једном за свагда, основна организација треба да развије разноврсне облике укупне активности, континуирано током целе године (облике стручног оспособљавања и усавршавања чланова, облике „изборне необавезне наставе“, облике додатног оспособљавања — продубљивање и усавршавање знања, облике организованог укључивања младих у редовне програме научноистраживачких и радних организација и институција, организовање самосталних истраживачких пројеката и активности, организовање теренских активности, сложених и дуготрајних истраживања, праћење и постипање индивидуалног и тимског рада младих).

Разноврсна и широка делатност основне организације захтеваће и одговарајућу и сложену унутрашњу организованост, али она мора имати такву самоуправну и програмску унутрашњу организованост која ће омогућити стварање, према програмима, тренутним активностима, интересовањима и условима за рад, више секција, клубова, актива, стручних група, тимова и сл. у оквиру ње саме.

У наредном периоду треба највећу пажњу посветити

формирању основних организација Младих истраживача у школама, пре свега средњег усмереног образовања.

Чињеница је да у школама постоје најразноврсније секције у којима ради велики број ученика (на жалост, данас се постепено гасе). Уз мању или већу измену свог карактера ове секције би лако могле прерасти у истраживачке трупе (секције) са низом предности у односу на класичне секције и то не само у самоуправном организовању, већ, пре свега, у програмима и садржајима рада. Тако постављене, истраживачке секције могу се врло брзо развити и привући многе ученике, што је од великог интереса и за саму школу јер се ствара простор за потпунију и успешнију реализацију неких наставних програма, програма практичне, факултативне и допунске наставе и сл.

Укупно посматрајући основне вредности организовања Младих истраживача у школама средњег усмереног образовања биле би следеће:

— ученик се ставља у позицију да као субјект тражи практичне вредности и сардисходност свога интересовања, да тај свој интерес стваралачки повезује са праксом у средини у којој живи и учи. Развијајући своје истраживачко интересовање он развија љубав према науци, упознаје њене практичне вредности, методе и могућности. Кроз свој (сопствени) истраживачки рад он развија креативност, самосталност, потребу за самообразовањем и сталним усавршавањем. Први признати резултати његовог рада снажан су подстицај даљем ангажовању.

Наставиће се

Читати полако и уз снажно

распаљивање маште

# падају звезде

Година 1980. и нека. Астрономска програмска акција. Топла јулска или августовска ноћ. Њих тридесетак, подељени у групе гледају у звезде. Испод њих трава скоро покошена и мека. Ммммм! Мирис пољског цвећа! А изнад њих пуца звездано небо. Млечни пут бode очи. Призор који оставља дубоке емоционалне утиске. Падају звезде! Литерарни тењи падају у стваралачку екстазу! Излази Месец. Пун је! Романтична осећања доведена су до усијања. Међу учеснике се потајно ушунчао Амор и одашине стрелице. Баш њета брига за Дугорочни програм економске стабилности. Он вошште не штеди стрелице јер их има у довољним количинама.

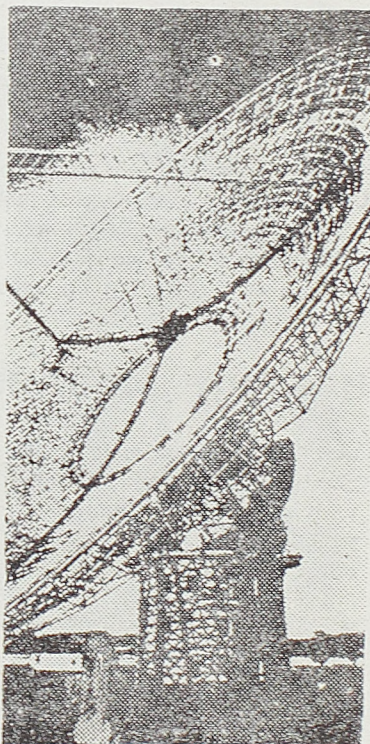
Свестрана анализа показује да се јачи део астрономске акције може поделити на следеће категорије: Казанова — класика, Казанова — једноношац, Казанова — оптимиста и Анти — Казанова.

**КАЗАНОВА — КЛАСИКА** је већ пре акције испекао „занат“ тако да ништа не препушта случају. Искуство га учи да припремама мора посветити одговарајућу пажњу. Оне почињу у фази пријављивања за акцију. Ако дође на припремни семинар може рачунати на премију. Брижно се пручава „ситуација“ и процењују властите шансе. Период до акције користи се за коначан избор, стратегију и так-

тику освајачке акције. Кад крене акција, наш Казанова се појављује у свом стваралачком елементу. Користи се прва прилика да се уз еруптиван излив емоционалних осећања, убеди другарица у истинитост истих. Ако план „проради“ следи 20 дана „забрањеног воћа“. Ако не, он не губи наду. Мења се само кандидаткиња — поступак је исти уз неопходна прилагођавања конкретнијој ситуацији. План „мора“ да успе. Казанова — класика увек има успеха. „Имид“ је саставни део успеха. Имид није строго одређен али га треба неговати. С обзиром да другарице имају различит укус, прилагођеност укусу се подразумева. Ако оне цене вредност, жилет се не штети. Лосион мора бити светске класе — неодољив. Ако је зарастао у косурду или брадурицу ништа не мари, некад и то може бити тајна успеха. Са завршетком акције завршава се и „веза“. Казанова креће у нове „акције“. А оне? Оне обично не долазе више на акције. Штета!

**КАЗАНОВА — ЈЕДНОНОШАЦ** је „активан“ пар пута годишње. Он своју нагомилану енергију празни у тренутку. Он се активира обично на семинарима, саветовањима, и сл. Инспирацију обично добија тренутно најчешће у тренуцима опуштености уз логорску ватру, музику,

стихове... Као искусан „шмекер“ он тада максимално улаже све своје „стваралачке“ потенцијале. Она обично није астроном. Амбијент има значајну улогу јер ствара посебну атмосферу. Он мора бити прилагођен годишњем добу. Зими је то топла соба, у пролеће пропланак у олисталој шуми, лети зелена и мека травица, у јесен воћњак. И он има успеха. После ове „слат-



ке ноћи“ он се активира тек после неколико месеци.

**КАЗАНОВА — ОПТИМИСТА** се зацпоао у њу „до ушпију“. Она му је окупирала целокупну мисаону сферу. Он слабо спава, слабо једе, чудно се креће, изгледа збуњен, на акцији је потпуно изгубљен. Али зато долази на сваку акцију кад и она. За њу би он „скинво“ звезде са неба! Али он није њен тип. И поред тога што даје све од себе он нема успеха. Пожељимо му више среће следећег пута.

**АНТИ — КАЗАНОВА** се истински заљубио. Само мисли о њој. Она му је у мислима и док једе, ради, лежи, дању и ноћу. Без ње не може ни тренутка. Она му доноси радост и задовољство. Она се зове — АСТРОНОМИЈА. На женском плану Анти — Казанова је потпуно омануо. То питање је његов тешки промашај. Он године проведе на акцијама а на том пољу не уради баш ништа. Он се бави истраживачким радом, публикује радове, пише чланке, брошуре, књиге, држи предавања, али је на овом плану потпуно пасиван. Није баш да се оне нису интересовале, али он — јок! Он стварно квари просек осталима. Рече ми да ће се ускоро поправити!

Важна је љубав — све остало купите у Робним кћима „Београд“!

Зоран ТАНАСИЈЕВИЋ

## панорама

# Истраживачи македоније: 1979-'85

Таласи истраживачке активности у Македонији почели су да се покрећу у 1979. години, када је организована прва истраживачка акција „Стрежево '79“. На почетку експерименталне, сударајући се са низом потешкоћа, као што се, уосталом, увек дешава када се полази новим и неугабаним стазима, акције у сталном успону, наредне две, три године, успевају да остваре своју оригиналну идеју и доживе кулминацију.

Радило се на више истраживачких поља и већем броју локалитета. Вршена су испитивања из области метеорологије у Охрид, термалних вода у Дебарској бањи, и испитивање искористивања типсаних капацитета у истом крају. Археолошка ископавања су извођена у Те-

тову и Виноци. Забележене и спашене од заборава су специфичности македонске традиције: народне ношње, народна архитектура, усмено стваралаштво, етно — медицина и етно — ветерина. Укључујући се у текуће друштвене проблеме, млади истраживачи су помогли при изради елабората малих хидроелектрана и испитивању у области пољопривреде и геологије, затим у области екологије где су испитивани: услови за рад, распрострањеност професионалних обољења и могућност за њихово превазилажење. Посебно интересантно и ретко истраживачке вршила је етно — астрономска експедиција: народно виђење космоса и света који нас окружује.

Да не би истраживање остало само летња манифестација, формирани су клубови у Скопљу и Титовом Велесу, као и секције на факултетима које континуирано раде током целе године. Покрећуто је и штампање листа „Активус“ са циљем да повећа информисаност младих, и упозна их са научном и резултатима истраживања.

Пошет који су акције имале, 1982. године почиње да опада, тако да се прошле године уопште није одржала акција на републичком нивоу. Једино група ентузијаста, жртвујући сопствена средства и труд, имала је храбрости да започне нови пројекат за прикупљање мемоарске грађе која ће се користити за издавање пуб-

ликације: „Народноослободилачки покрет у Скопљу и околини од 1919.“

Ове године истраживачки покрет поново оживљава. Тренутно се у Скопљу реализују два истраживачка програма: историјски — илегалне базе у Скопљу и околини и прикупљање архивске грађе о непознатим палим херојима, под називом „Беза, загинаа, останаа“, који ће ићи следећих неколико година, а у другом пројекту „млади пољопривредници“ испитују разлоге уништавања овогодишњег рода воћа. Акције се изводе и у Виноци и у Охриду, где група факултета за психологију врши испитивања у интересу најмлађих — „Дече и пре у овом крају“.

Мимоза МАЈСТОРОСКА

# На знању почива будућност

■ **Какво је место науке у нашем друштву?**

Наука би требало да у средњорочним и дугорочним плановима постане саставни део развоја и да се тако и третира. Она је један од субјективних фактора овога друштва, међутим, очигледно је да још увек има пуно слабости у том њеном остваривању. Доста је запостављена, нажалост, и у органима друштвено — политичких организација. По мом мишљењу доста се секташки прилази решавању тих питања. Обично имаш неког задуженог ко се између осталог бави и питањима науке. И докле год се тако буде односило према науци, мислим да квалитетније помака неће бити. Недавно је одржана седница Социјалистичког савеза посвећена овим питањима. Има доста проблема на који начин организовати ту делатност на нивоу Југославије, јер постоје различита мишљења. Стварно је једно од основних питања, да у свим секторима о којима расправљамо наука мора бити присутна, да се не може говорити о било ком питању, а да се ствари импровизују. Ми се и у самој Омладинској организацији мало бавимо тим питањима, јер није довољно разрађено у пракси питање односа ССОЈ-а и Републичких Конференција, ССОЈ-а и Председништва. Понекад се појављујемо као девета организација која узима ставове, а реализација свега тога зависи од ставова тих средина. То је критика на сопствени рачун, али треба.

■ **Чињеница је да се науком баве углавном појединци. Зашто нема организације бављења науком?**

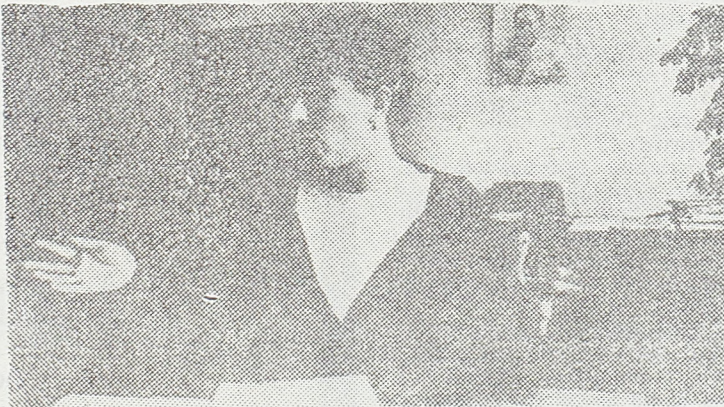
Тачно је да се научним радом баве углавном појединци и од њиховог личног ангажовања зависи успех, али често долази до неразумевања средине у којој раде. Млади људи одлазе у иностранство и тамо продају своје знање, а ми то касније кроз неку техничку иновацију скупо плаћамо увозећи је, чиме се да то користимо код нас у земљи. Велики смо формалисти и немамо довољно слуха, а знање је то на чему почива будућност. Није само битно колико земља има природних богатстава, него колико има знања. Појединци људи који седе на неким местима и имају неке позиције, без обзира да ли се ради о привреди или не, или немају довољно слуха или се

плаше конкуренције па због тога и млади и способни људи не могу да дођу до изражаја.

Ток једне организације акције ишла би за тим да окупи све те потенцијале и да кроз једну друштвену активност пружи шансу и појединцима да се афирмишу, али и да се њихови резултати користе. Ово што чине Млади истраживачи је изузетно корисно. Јављају се такође идеје да би искуства Младих истраживача Србије требало користити. То је у неким срединама тек у повоју, тек се рабају такве иницијативе, али је добро што је сазрела свест о потреби организовања и окупљања младих људи који се баве научно — истраживачким радом. Резултате можемо очекивати, неких већ и има али нажалост то иде преспоро, ново се тешко прихвата и усваја.

■ **Колико систем школства утиче на то?**

Ми смо неке ствари у систему школства требали по-



ставити другачије. Прво можемо говорити о условима у којима саме школе раде, где заиста у многим срединама нема довољно услова да се у складу са захтевима савремене науке млади људи увводе у ту проблематику и да прате корак са светском науком. Често се ради о старим стереотипним начинима. Нема довољно тога новог у појединим програмима. Друго, сами кадрови који васпитавају младу генерацију. Да ли су они довољно стимулисани и да ли улажу довољно напора да те младе људе заинтересују за науку и открију таленте. Тога доста недостаје и нажалост резултати изостају. Слично је и на Универзитетима. Ја сам најпре уписао електротехнику, а затим права и изненадила сам се под каквим условима смо ми у тим лабораторијама радили. Читава група је радила на једној апаратури,

тако да су осигурачи исказали. Ово не мораш писати, али то само говори како су опремљени факултети и ти не можеш ту објективно ни очекивати неке резултате. Да не говорим какве су шансе младих људи који би се у слободном времену бавили науком, кад не могу да задовоље неке елементарне ствари из програма. Друштво мора много више инвестирати у науку, а самим тим и у сам систем образовања и васпитања. И кад већ говорим о инвестирању, ми смо из дохотка изузетно мало издвајали за науку. Нормално, са таквим малим издвајањем нема ни ефеката и не може се учинити корак напред. Мислим да су добра опредељења да се више средстава издваја за науку, јер то је први предуслов да би се нешто могло учинити.

■ **Да ли би Истраживачка станица у Петници претворена у један велики центар могла да задовољи те потребе, или би требало от-**

ворити сличне центре сразмерне садашњим њеним потенцијалима?

Било би корисно и једно и друго. С једне стране Истраживачку станицу у Петници треба проширивати, обogaћивати и стварати услове за још неке области, а истовремено би требало и у другим срединама отворити такве пунктове, окупљати младе људе и пружити им шансу да своје знање усаврше. Јер ма колико био велик тај центар он не може да подмири потребе омладине Југославије у целини.

■ **Зашто и у другим републикама нису конституисани млади истраживачи?**

То је питање спремности и заинтересованости руководства и на нивоу општине и на нивоу републике или покрајине и наравно заинтересованости Савеза Социјалистичке омладине да се формира таква организација.

■ **Колико Савез Социјалистичке омладине Југославије може да помогне са правно формалне стране при таквом формирању и шта конкретно може да учини?**

Па ССОЈ ето, тако ставља на дневни ред и та питања, он прати ту област између осталог. Он може да покрене иницијативу да се у неким датим срединама приступи формирању истраживача тамо где постоји интересовање. Међутим, колико ће то бити прихваћено за то одговорност носе републике и покрајинске организације. Проблем је у томе што мало који члан ССОЈ-а прати искључиво науку, већ то прати јусут са осталим питањима и онда то некако увек дође на крају. Проблем је и у односу самог омладинског руководства и организације према овом питању. Није нека велика филозофија организовати људе. Треба само више конкретног рада и труда.

■ **Да ли су Омладинске истраживачке акције перспектива добровољног омладинског рада?**

Што се тиче организовања добровољног омладинског рада и његове перспективе, мислим да је дошло време да осим коришћења њиховог физичког рада, користимо и њихово знање. Ова генерација је најобразованија генерација и сем тога што треба и физички да ради и допринесе грађењу земље она може и својим знањем итекако да допринесе изградњи земље. Прошлогодишња истраживања која су Млади истраживачи радили за потребе ЈНА су изузетно корисне ствари и у друштву се мора схватити да тим добровољним радом можемо заиста дати велики допринос. У једном делу будућност Омладинских радних акција је у коришћењу знања младих људи и формирању Омладинских истраживачких акција. Кад млади раде преко лета на неком пројекту и то је добровољан рад. Дакле не схватити добровољни омладински рад уску, да омладина узме крамп и лопату него да она ради и када истражује и уноси своја знања. То је перспектива и то је у складу са напретком ове земље.

Добро је што сте успели да на Копанник доведете истраживаче из целе земље и да то заиста буде југословенска истраживачка акција. То што ћете тамо радити је заиста изузетно, изузетно корисно не само за науку. Другарство стечено на таквим акцијама не може се ничим платити. То је конкретно изграђивање братства и јединства не паролама и не политичким ставовима већ конкретним радом. Зато не треба увек гледати на економске ефекте.

Љиљана СТОЈЧИЋ



# ISTRAŽIVAČKA AKCIJA PUTEM '85

## BIOLOGIJA

Prirodni potencijal za biljnu proizvodnju (jestivo i lekovito bilje) (Ajdanovac)

## ISTORIJA

Narodnooslobodilački pokret u Toplici od 1941 — 1945. godine — formiranje i delovanje organa vlasti u periodu od 1941 — 1945. godine (Ajdanovac)

## HIDROLOGIJA

Ispitivanje kvaliteta vode za piće u selima bez vodovoda (Brezjak)

## ONO i DSZ

Inventarizacija prostora sa aspekta ONO i DSZ (V. Gradiška, Kragujevac, Kuršumlija)

AKCIJA PODMLATKA —  
(Petnica — Valjevo)

# O I A KOPAONIK

## ORGANIZACIJA RADA

Određivanje nivoa organizovanosti u radnim organizacijama (Jošanička Banja)

## VETERINA

Zdravstvena problematika ovaca i goveda

## BIOLOGIJA

Zaštita životne sredine — stanje i perspektive osnovnih ekosistema područja Kopaonika

## GEOGRAFIJA

Geografski pregled s posebnim osvrtom na svojstva geografskog položaja i saobraćajne pristupačnosti planine; destruktivni prirodni pro-

cesi i njihove geografske posledice; prostorni potencijali turističkog razvoja

## HIDROENERGETIKA

Hidropotencijal vodotoka na Kopaoniku — izrada projekata alternativnih izvora energije

## GRAĐEVINSKO — ARHITEKTONSKI PROGRAM

Istraživanja i ocena ukupnog stanja stambenog fonda u zoni devetog i osmog seizmološkog stepena MCS na Kopaoniku sa predlogom mera za potrebe sanacije i razvoja

## II SMENA

01. 08. — 20. 08.

## HIDROLOGIJA

Hidro — hemijska istraživanja na području Kopaonika

## ANDRAGOGIJA

Potrebe i mogućnosti obrazovanja odraslih na području Kopaonika

## POLJOPRIVREDA

Razvojne mogućnosti u stočarstvu na području Kopaonika

## ASTRONOMIJA

Posmatranje meteora, promenljivih zvezda, posmatranje Sunčeve aktivnosti, astroklimatska merenja, program »traganje za kometama«, etnoastronomija. (T. Užice)

## EROZIJA

Ispitivanje antierozivnih rodova i procesi erozije na području Grdeličke klisure i Vranjsko — banjske kotline. (Vladičin Han)

## ARHEOLOGIJA/ETNOLOGIJA

Arheološka iskopavanja na lokalitetu Ravni. (Knjaževac)

## ARHEOLOGIJA

Arheološka iskopavanja na lokalitetu Petnica. (Valjevo)

N HEBO JE MATO ZA HAC

